

KGS. LYNGBYS, BONDEBYENS SAMT LINDEGAARDENS SENESTE HISTORIE.

V / NIELS FRIDERICHSEN. 26. MARTS 2015

Gårdejer Rasmus Rasmussen ser ud på sin nye bil ud gennem Tofteporten på Lindegaarden og videre ud over de vidstrakte marker mod Fortunen.

KGS. LYNGBYS, BONDEBYENS SAMT LINDEGAARDENS SENESTE HISTORIE.

V / NIELS FRIDERICHSEN. 26. MARTS 2015

FRA ARILDS TID TIL UDFLYTNINGEN I 1700 TALLET.

Landsbyen Kongens Lyngby kendes langt tilbage i tiden i annalerne allerede i tidlig middelalder som Kongens fæstegods. Langt tidligere end dette var Kirkebakken et helligt Vi, højt hævet over hvor vadestedet gik over Mølleåen, hvor møllen lå, og hvor de almindelige samfærdselsveje løb sammen mellem Søllerød og Gentofte og mellem Bagsværd og Lundtofte. Landsbyen bredte sig og levede op ad bakken fra Mølleåen til de fede jorder som strakte sig mod øst.

I slutningen af 1700-tallet kom de store landboreformer, hvor bønderne over hele landet, flyttede fra deres fællesskaber ud på deres egne jorder og derved gav plads til større gårde og enslandsteder i byerne. Kongevejen blev anlagt, heldigvis udenom Bondebyen, hvorved vi har denne idyl i dag at værne om. Vi har samtidig den myldrende travle Lyngby Hovedgade som er Lyngbys kommercielle midtpunkt.

Midt i Bondebyen ligger Lindegaarden som en hjørnesten i hele bevaringsarbejdet for det gamle landsbysamfund og nu det, der skal blive det kulturelle centrum for byen, med størstedelen af husene dateret fra slutningen af 1700-tallet og begyndelsen af 1800-tallet. Bondebyen betegnes som Københavnsegnens bedst bevarede og helstøbte landsby.

1800 – 1973 BONDEBYENS LIV OG FORFALD.

OM LINDEGÅRD, OG MENESKENE DER SKABTE DEN.

Den oprindelige Lindegaard, brandtaxeret første gang i 1789, tilhørte Peder Sørensen, hans enke solgte den i 1816 til sognefogeden i Virum, Anders Larsen. Derefter kom den ved familie salg i 1830 den navnkundige Jørgen Petersen i hænde. Han ombyggede Lindegaarden kraftigt, dens bygninger i bindingsværk blev erstattet med grundmur over årene, og udvidet til næsten dobbelt størrelse i årene 1841 til 1883, ved at en oprindelig længe tværs over gårdspladsen blev nedrevet. Jørgen Petersen blev en slags "sognekonge," der ejede mange af Bondebyens huse. Han fik med sin kone 8 børn, den ene søn Christian Jørgensen arvede gården i 1872. I 1901 byggede han bag til på jorden langs daværende Toftebæksvej nu Toftegærdet en villa Christiansminde som han flyttede ind i, da han solgte Lindegaarden. I sandhed en driftig familie, der boede der og drev Lindegaarden i mange år og var forbundet familiemæssigt med mange af de andre storgårdejere i Bondebyen.

I 1890-erne forpagtedes Lindegaarden af Rasmus Rasmussen, der nogle år senere købte gården. Han var far til den senere kendte og aktive kommuneingeniør J A C Rastrup, som har studeret Lyngbys historie med stor flid og medvirkede til, hvad Kgs. Lyngby er blevet til i dag ved sit virke på Rådhuset i en lang årrække.

Københavns Kommune købte mange af gårdene med de store jordtilliggender i 1930 af blandt andre familien Rasmussen. Forpagter Herman Hansen boede og styrede Lindegaarden, Toftebæksgaard og Lyngbygaard fra 1 marts 1935 indtil 1953. Markerne blev i begyndelsen dyrket men efterhånden udstykket til det store område der idag kaldes Fortunbyen. Efterkommere af denne slægt har været på besøg her i 2015 og kunne fortælle om livet på Lindegaarden i 1940erne. At skiftet fandt sted 1. marts var ingen tilfældighed. den fraflyttende forpagter skulle have mulighed for at opbruge sit foder og den tilflyttende skulle have mulighed for at klargøre og tilså markerne. Det fortæller om, hvordan hele Bondebyen og Fortunområdet langt op i 50erne stadig var et landbrugssamfund.

I disse ca 175 år eksisterede Bondebyen som landsby og landligger by, men i 1973 lancerede Lyngby-Taarbæk Kommune en plan om at nedrive den nedslidte bydel. Dette resulterede i en folkelig protest som mandede ud i at tanken om "Bondebylauget i Kgs Lyngby " blev født. Sammen med mange andre borgere blev det stiftet af Niels Friderichsen, på hans gårdsplads på lystgården Vilhelminelyst fra 1787.

Efterhånden modnedes tankerne hos navnlig Borgmester Ole Harkjær men også hans politikere og embedsmænd om at bevare det oprindelige landsbymiljø, og der blev sammen med kyndige arkitekter

gennemført en bevaringsplan og senere lokalplaner med det formål at bevare det kulturhistoriske landsbymiljø i Bondebyen, som dokumentationen for Kgs Lyngbys historie og byudvikling og som et dejligt boligområde. Den stadig aktive bevarings- og beboerforening, Bondebylauget, har i over 40 år påpeget det helstøbte bevaringsmiljø og Lauget arbejder bestandig videre sammen med Lyngby-Taarbæk Kommune og mange andre gode kræfter på at værne og beskytte denne enestående dejlige kulturarv for eftertiden.

1980-ERNE, BONDEBYENS BEVARENDE SANERING,

I 1980-erne gennemgik Bondebyen en stort bevarende sanering i samarbejde med Byfornyelsesselskabet Danmark, Lyngby-Taarbæk Kommune og Bondebylauget.

Efter en registrant, som Fredningsstyrelsen udarbejdede, blev næsten alle bygningerne erklæret bevaringsværdige, inklusive Lindegaarden. Den kunne, efter den daværende byfornyelses lovgivning, ikke omfattes af saneringsprojektet, da dette primært støttede boligsanering. Lindegaarden var stadig en landbrugsejendom med nogle heste og med kun en mindre lejlighed. Kommunen havde allerede dengang tanker om at beholde den og indrette den til offentlige kultur- og fritidsformål.

Kommunen havde i 1978 sat Nordre Længe i stand, den indeholdt sædelader til forskellige afgrøder og den blev indrettet til sal og mødelokale. Salen som kan huse op til 150 personer, er gennem årene blevet flittigt brugt af foreninger og oplysningsforbund, som en meget væsentlig del af Kommunens offentlige kulturelle lokaletilbud.

2010 LINDEGAARDEN TIL SALG.

Kommunen havde i Borgmester Aagaard-Svendsens embedsperiode, 2006 - 2010 i langtidsbudgettet afsat 15 millioner til istandsættelser, men den følgende Kommunalbestyrelse besluttede at sætte gården til salg som et ejerlejlighedsprojekt. Dette ville have medført tab af gårdens autenticitet.

Med kræfter fra Bondebylaugets bestyrelse blev en Støtteforening dannet for bevarelse, istandsættelse og indretning af Lindegaarden som kultursted. Efter forhandlinger med Lyngby-Taarbæk Kommune blev gården derefter i slutningen af 2010 sat til salg for et symbolsk beløb med Støtteforeningen som eneste byder og med den klausul at foreningen skulle omdanne Lindegaarden til

- Et kultursted for minimum 50% vedkommende af etagearealet,
- Nænsomt restaurere den for 60 % af et givet beløb på 17 millioner
- Og nå dette mål i løbet af 3 år.

2013 KULTURSTEDET LINDEGAARDEN OG OMGIVELSER.

Støtteforeningens bestyrelse stiftede i 2013 sammen med advokat Uffe Thorlacius en fond med en bestyrelse, som skulle sørge for den økonomisk basis for indsamling til sikring af Lindegaardens bevaring som Kultursted. Sammen med mange private sponsorer fra både Bondebyen men også langt uden for denne og fra både erhvervsvirksomheder og foreninger, er vi i dag meget taknemmelige for, at det lykkedes at indsamle de 250.000 k ir til fondskapital og dette var nødvendig for at eje gården og forsætte arbejdet.

Fonden købte i juli 2013 Lindegaarden og ejer den idag og er ansvarlig for at søge fonde om støtte til restaureringen og istandsættelsen af den tidstypiske men nu stærkt forfaldne gård. Dette er Fonden nu er i fuld gang med.

Udover dette er LTF-forsyning efter Bondebylaugets ide ved at fuldføre planer for genskabelsen at det oprindelige gadekær lige udenfor Lindegaardens port. Gadekæret sammen med et større nedsivningsområde rundt om skal benyttes til opsamling af regnvand ved de nu stadig hyppigere skybrud, der rammer landet . Derved udfylder det både en miljømæssig og æstetisk funktion og vil evt sammen med en genskabelse af det gamle landsbytorv på Peter Lunds Vej skabe en helt ny plads til ophold, langsom trafik og markeds aktiviteter samt kan udnytte den forsænkede landsbyforde rekreativt omkring gadekæret. Gadekæret skal modtage overfladevand ad åbne render fra det omgivende område og hvis alt bliver oversvømmet skal vandet i render langs vejene finde afløb til Mølleåen.